

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

2018

Vol:5 / Issue:18

pp.523-528

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 26/02/2018

The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 30/03/2018

The Published Date (Yayınlanma Tarihi 31.03.2018)

TÜRKİYE'DE YATIRIMLARIN FİNANSMANI VE MAKROEKONOMİ'YE ETKİLERİ FINANCING INVESTMENTS IN TURKEY and AND MACROECONOMIC EFFECTS

Dr. Muharrem BAKKAL

Namık Kemal Üniversitesi / SBMYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü
mbakkal@nku.edu.tr

ÖZ

Gelişmekte olan birçok ülkede olduğu gibi ekonomik büyümede etken olan en önemli unsur sermayedir. Çünkü sermaye kıt bulunur. Bu kıtlık toplam sermaye miktarı için geçerli olduğu gibi sermayenin taşıdığı nitelik yönünden de söz konusudur. Gelişmekte olan ülkelerde sermaye unsurunda yetersizlik genel olarak uzmanlaşma niteliği eksik sermaye şeklinde olmakta, sermayenin bu yetersizliği de ancak uzmanlaşmış yabancı sermaye ile giderilmektedir. Gelişmiş ülkeler ihracatını finanse etmek için çeşitli politikalar takip etmekte ve bu doğrultuda çeşitli kurumlar oluşturmaktadır. Kalkınma Bankaları ve proje finansman destek kuruluşları gibi kuruluşlar bu rolü üstlenirler. Her ülke kendi siyasi ve iktisadi durumuna göre mevcut yasal çerçevesi içinde kendine özgü ihracat finansman mekanizmasını kurmaktadır. Bunun yanı sıra özel sektör tarafından oluşturulan büyük projelerin finansman yükü özel sektörün üzerinde kalmaktadır. Bu yükü hafifletmek için birçok ülkede proje finansmanında, ihracat kredi kurumlarının, finansman sağlama kaynağı olarak katkısı büyüktür. Devletin de finansman sağlamak adına borçlanma isteğini de konuya dâhil edersek özel sektörün borçlanma potansiyelinin düştüğünü görürüz. Zira özel sektör tarafından kullanılacak finansal kaynakların devlet tarafından borçlanma şeklinde alınması fon piyasalarında bir açık oluşmasına neden olacak bu da fon talep fazlasını meydana getirerek faiz oranlarının yükselmesine yol açacak dolayısıyla özel sektör yatırımları üzerinde bir daralmaya neden olacaktır. İktisatta bu daralmaya dışlanma etkisi denir. Türkiye dâhil olmak üzere birçok gelişmekte olan ülkede yurt içi tasarruflar genellikle yurt içi fon talebinin gerisinde kalmaktadır. Çünkü devlet özel şirketlerin halka arz yoluyla finansman teminini sınırlayıcı mahiyetteki kamu borçlanması ile özel sektörün işini zorlaştırmaktadır. Buna karşılık devletin borçlanması sonucunda ihraç edilen borçlanma senetleri sermaye piyasasında işlem görme gücüne kavuştuğundan piyasada önemli miktarda likidite imkânları doğmakta ve işlem hacmi yükselmektedir.

Anahtar Kelimeler: Proje finansmanı, doğrudan yabancı sermaye yatırımları, büyüme, dışsalılık

ABSTRACT

As in many developing countries, capital is the most important factor in economic growth. Because capital is scarce. This scarcity applies to the total capital amount as well as the quality of capital in question. In developing countries, capital element deficiency in general lack of qualifications of specialization in capital in the form of incomplete capital, this deficiency of capital is only eliminated with specialized foreign capital. Developed countries follow various policies to finance exports and form various institutions in this direction. Each country establishes its own export financing mechanism within its current legal framework according to its political and economic situation. In addition, the financing burden of large projects created by the private sector remains above the private sector. In order to alleviate this burden, export credit institutions in many countries contribute to project financing as a source of funding. If we include the state's request for borrowing in order to provide financing, we see that the potential for borrowing of the private sector has fallen. Because the borrowing of financial resources that can be used by the private sector will cause a deficit in the Fund markets, which will cause a rise in interest rates by creating a surplus in the Fund demand, resulting in a contraction in private sector investments. In Economics, this contraction is called the exclusion effect. Domestic savings in many developing countries, including Turkey, are often lagging behind domestic Fund demand. Because the state makes it difficult for private companies to borrow public money by limiting the supply of financing through public offerings. On the other hand, since debt securities issued as a result of government borrowing have the power to trade in capital markets, significant liquidity opportunities are emerging in the market and trading volume increases.

Key words: Project Finance, Direct Foreign Capital Investments, Growth, Externality

1. GİRİŞ

Özel sektörün faaliyetlerini etkin olarak gerçekleştirebileceği ortamın sağlanması, halkın talep ve beklentilerinin giderilmesi amacıyla temel, kamusal hizmetlerin ve diğer hizmetlerin yeterli düzeyde hızlı, etkili kaliteli ve adaletli bir biçimde üretilip halka sunumun sağlanması çağımızda ülkelerin en önemli amaçlarından biridir. Kamunun yaptığı oto yollar, limanlar, elektrik ve diğer alt yapı yatırımları özel sektör tarafından bir dışsalılık olarak değerlendirilmelidir. Devletin yaptığı bu tür alt yapı yatırımları özel sektör

yatırımlarının kolaylaşmasına, karlılıklarının artarak sermayelerinin çoğalıp birikmesine katkıda bulunmaktadır. Yatırımların gerçekleştirilmesinde ilk adım bir proje yaratılması olmakta ve yatırım projesinin bir toplumda belirli bir zaman içinde çeşitli mal ve hizmetlerin üretimini arttırmak için bazı olanakları oluşturmak ve geliştirmeye yönelik bir öneri olduğu ifade edilmektedir(Volkan,1999:7). Çok sayıda yatırım projesinin fizibilite ve bütçe kısıtı gözetilmeden programa alınması finansman yetersizliği nedeniyle hala hazırdaki yatırımlara ayrılan fonların azalması yatırımların tamamlama sürelerinin uzamasına ve maliyetlerde artışa yol açmaktadır. Belirli bir yatırımın gerçekleşmesi için kaynak yaratma sorumluluğunun yatırımcı üzerinde bırakılması hem yatırımların gerçekleşmesini önlemekte hem de yatırımcıyı büyük bir yük altına sokmaktadır. Yatırımcıları bu yükten kurtarmak için yatırımcının şahsi sorumluluk ilkesine dayanan proje finansmanı yöntemi ulusal politikalar kapsamında özelleştirmenin ya da imtiyaz vermek sureti ile kamu yatırımlarının gerçekleştirilmesi sürecinde özel sermayenin teşvik edilmesi için bir çare olarak ortaya çıkmıştır. Uygulamada bu çare çeşitli şekillerde icra edilmektedir. Yatırımın gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve yatırım sahibine devri gibi aşamaların farklı şekillerde organize edilmesiyle ortaya çıkan çeşitli proje finansman modelleri vardır.(Badawi,2003:61) 1980'li yıllara kadar alt yapı yatırımlarının tamamı devlet tarafından yapılmıştır.1980'li yıllarda yeniden başlayan liberal ekonomik anlayışla alt yapı finansmanında kamunun özel sektörle iş birliğini anlatan ve finansman maliyetinin ve riskin paylaşılmasını sağlayan yeni modeller geliştirilmiştir.

2. PROJE FİNANSMANININ TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

Finansmanın büyük bölümünün borç edilerek sağlandığı ve genel ilke olarak geri ödemelerinin finanse edilen varlıklar ve bu varlıkların getirileri üzerinden sağlandığı bir hak, doğal kaynak veya diğer bir varlığın kullanımının ve geliştirilmesinin finanse edilmesidir(Chance,1991:2). Proje finansmanında finansman sağlama ağırlıklı olarak yatırımcıların veya sponsorların kredi değerliliğine ya da fona dahil olan maddi varlıkların piyasa değerine bağlıdır. Kredinin veya alınan borcun tasfiyesi sırasında kredi verenler öncelikle projenin verimliliğine inanmak isterler bu bağlamda kredi verenler projenin fizibilitesi ve muhtemel olumsuzluklara karşı duyarlılığı ile yakinen ilgilenirler. Burada risk konusunu biraz açmak gerekir. Projenin içerdiği risklerin değişik uzmanlık alanları arasında dengeli bir şekilde ve ekonomik olarak anlamlı dağılımının gerçekleşmesi gerekir. Böylece riskler belli ölçülerde projenin yatırımcıları ve kredi verenlerle birlikte tedarikçiler, yükleniciler, işletmeciler, ürünü satın alanlar sigortacılar veya kamu kurumları tarafından yüklenilir. Saydığımız tarafların proje riskini ne oranda taşıyacakları riskin yönetilmesindeki uzmanlık becerileri ile projeden beklentileri, gerçekleşeceğini umdukları getiriye bağlı olarak değişir. Bu beklenti, tarafların belirli bir risk üstlenmek için talep edecekleri ücreti büyük ölçüde değiştirecektir. Zira üstlenilecek risk karşılığında talep edecekleri ücret değişkenlik arz edecektir. Proje finansmanı kullanılan teminatlara göre finansman firması ile proje firmasının aktif değerlerine dayalı ve teminatı borç alanın aktif değerleri ile sınırlı geleneksel finansman türlerinden farklıdır. Proje finansmanında teminat genellikle projenin maddi varlıkları üzerinde tesis edilen ipotek ve projenin nakit akışı haklarının devir edilmesi şeklindedir. Proje finansmanı kredisinde proje yatırımcıların özel olarak sadece bu amaçla kurduğu bir proje firmasınca gerçekleştirilir ve kredinin borçlusu bu şirkettir. Bu doğrultuda proje finansmanı kredisinde projenin nakit akışları ve projenin mal varlığı yatırımcıların diğer iş ve işlemlerinden ayrı tutulur. Proje finansmanı kredilerinde bankaların yatırımcılara rücu hakkı(yatırımcının projeye dahil olan finansman miktarı kadar mal varlığı ile alacaklılara karşı sorumluluğu) ya yoktur ya da çok sınırlıdır. Proje finansman kredilerinin çoğunda yatırımcının borç alma kapasitesinin üzerinde finansman sağlanır. Proje yatırımcısının iflas etmesi durumunda proje bundan etkilenmez. Bu sebeplerden dolayı yatırımcılar kurumsal finansman yerine proje finansmanı temin etme yoluna giderler. Yatırımcılar proje borçlarına ve projenin başarısız olma riskine karşı kendilerini korumak isterler. Küçük şirketlerin ihtiyaç duyacakları finansmana erişebilmelerinin tek yolu proje finansmanı yöntemini seçmektir. Ortak teşebbüs ile oluşturulan bir projeye yatırım yapıldığında projedeki risk paylaşımının tüm yatırımcıları tatmin edecek düzeyde dağıtılması mümkün olmayabilir. Böyle durumlarda sınırlı rücu imkanı sağlayan özel amaçlı bir finansal enstrüman ile yatırımı gerçekleştirmek daha mantıklı ve cazip olur.(Megginston,L.W. v.d.,2000:3) Bazı ülkelerin hukuk sistemlerinde projenin ,proje finansmanı yoluyla fonlanmasını yatırımcılar yönünden cazip hale getiren vergi muafiyeti, vergi indirimi gibi vergi avantajları vardır.

3.YATIRIM VE TÜKETİCİ KREDİLERİ

Yatırım ve tüketici kredileri ile ekonomik büyüme arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Yatırımlar sayesinde ekonomik büyüme artmaktadır, daha sonra da kurumsallaşmanın gelişiminde yatırımların büyük bir rol oynadığını görüyoruz. Bunu yapabilmek için de mutlaka teknik bir bilgi birikiminin oluşması

gerekmektedir. Ancak bunun olabilmesi için işgücüne katılımın da olması gerekir Bu sayede işgücüne olan katılım artmaktadır. İktisadi kalkınmanın merkezinde yatırımlar yer alır. Sanayileşmiş ülkeler yüksek düzeyde yatırımların desteklenmesi sayesinde oluşumlarını tamamlamışlardır. Bu da genellikle ülke içindeki kalkınma bankaları sayesinde olmaktadır. Bu ülkelerde kalkınma bankalarının yatırımlarda büyük rol oynadığını görüyoruz(Kane,1975:2).

Yatırımlar sayesinde ekonomik büyüme artmaktadır. Daha sonra da kurumsallaşmanın gelişiminde bunun büyük bir rol oynadığını görüyoruz. Bunu yapabilmek içinde mutlaka teknik bilgi birikiminin oluşması gerekmektedir. Ancak bunun olabilmesi için işgücüne katılımın da olması gerekir. Ancak bu sayede işgücüne olan katılım artmaktadır. İktisadi kalkınmanın merkezinde yatırımlar yer alır. Sanayileşmiş ülkeler yüksek düzeyde yatırımların desteklenmesi sayesinde büyüme ve kalkınmalarını tamamlarlar Buda genellikle kalkınma bankaları sayesinde olmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde kalkınma bankalarının yatırımlarda büyük rol oynadığını görüyoruz(Kane:1975:2). Kalkınma Bankalarının verdikleri hizmetler bu kadarla da sınırlı değildir. Kalkınma Bankaları az gelişmiş ülkelerde sanayileşme çabalarını hızlandırmak için girişimciliğin özendirilmesi ve bu konuda insanların eğitilmesi doğrultusunda destek verirler. .Bu bankalar öncelikle firmalardan teknolojik ve yönetsel beceri eksikliklerini gidermelerini isterler. Ayrıca en önemli görevleri arasında sanayileşmeyi özendirmekte vardır. Sanayileşme sayesinde sermaye piyasası canlılık kazanacak ve döviz kıtlığı aşılmış olacaktır(Kane,1975:15).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında bütün dünya ülkelerinin ekonomileri büyük sorunlar yaşamaya başlamıştır. Savaşın etkilerini tamamen ortadan kaldırmak ve Avrupa'da taş taş üstünde kalmayan bu ülkelerin imarları için dünya Bankası bu ülkelere krediler vermeye başlamış ve savaşta taş taş üstüne kalmayan bu ülkelerde yatırım ve kalkınma bankaları kurulmaya başlamıştır. Bunun en büyük destekçisi Dünya bankası olmuştur. Olaya bu açıdan bakıldığında Dünya Bankası bu doğrultudaki hedeflerine kimi bazı devletlerde ulaşmış, bazılarında ise ulaşamamıştır. Aynı durumun Türkiye'de de gerçekleştiğini görüyoruz, Kurtuluş Savaşından çıkan devletimizde sermaye sahiplerinin sayısı istenilen ölçüde değildi. Devlet ilk sanayileşme hamlesi için İzmir İktisat Kongresinden sonra durumun önemini anlamış ve bununla ilgili bir takım önlemler alma yoluna gitmiştir. Ülkemiz sanayileşme faaliyetini devlet eliyle gerçekleştirmek zorundaydı. Sanayileşme ile ilgili özel teşebbüsün elinde yeteri kadar sermaye yoktu. Bunun içinde 1925 yılında ilk defa Sanayii ve Maadin Bankasını kurmuş. Sonuçta kalkınma bankasının temeli atılmıştır. Bundan sonra Türkiye kalkınma bankası ve Eximbank ile İller Bankası bu görevi üstlenmiştir. Buna Türkiye sınai kalkınma Bankası eklenmiştir. Türkiye Sınai Bankası özel bir banka olmasına rağmen bu görevi başarmaya çalışmış fakat bu konuda istenilen ölçüde başarılı olamamıştır.

Türkiye'de 1980 Özal Döneminde serbest piyasa ekonomisine geçilmiş temel ekonomi ile ilgi kararlar gözden geçirilerek ekonomi için önemli kararlar alınmıştır. Serbest döviz kur sistemi benimsenmiş, Dış ticaret rejimi serbestleştirilerek sermaye hareketlerinin önündeki tüm engeller kaldırılmıştır. Bu dönemden sonra devlet ekonomiyeye daha az müdahale eder hale gelmiş ve özelleştirme hızlandırılarak ekonomiyeye bir ivme kazandırılmaya çalışılmıştır(Şimşek,2004;37-52).

Diğer yandan gelişmiş ülkelerin finans piyasalarında aktif rol alan para birimlerine ait değerler, borsa endeksleri ve önemli makroekonomik göstergeleri geliştirmekte olan ülkelerin finansal ve ekonomik piyasalarına önemli ölçüde etki etmektedir. Dolardaki büyük sıçrayışlar BIST100 endeksini etkilerken, Dow Jones endeksindeki önemli bir hareket yine aynı şekilde Türk Lirasında önemli bir değişime sebep olmaktadır. Bu durumda gösteriyor ki gelişmiş ülkelere ait göstergeler, geliştirmekte olan ülke ekonomilerine önemli düzeyde etki etmektedir(Yıldırım, 2017;69-76) .

Mali piyasaların özellikle az gelişmiş ülkelerde gelişmediğini görmekteyiz. Bu ülkelerde tasarruf ve yatırım açığı en üst seviyededir. Gelişmekte olan ülkelerde ise bu tam tersidir. Bu ülkelerde kalkınma bankalarının temel görevi (İKB, 1990:15) iktisadi gelişme ve kalkınmayı desteklemektir. Bunu genellikle teşvik politikalarına uygun olarak yaparlar. Kalkınma Bankaları sanayi ve ihracata dönük sanayi sektörü başta olmak üzere ulaştırma, madencilik ve enerji sektörlerinde kredi sağlar. Bu krediler genellikle orta ve uzun vadeli kredilerdir. Bunun dışında Kalkınma Bankaları ekonomideki atıl kaynakları harekete geçirir ve bu kaynakları kalkınmada öncelikli sektörlerle doğru yönlendirir. Bunun dışında yatırım projelerinin hazırlanmasına yardım eder. Ayrıca bu projelerin uygulanması ve yönetimi ile ilgili olarak girişimcilere teknik yardım yapar. Yönetimle ilgili olarak da gerekli olan önerilerde bulunur. Karlı ve verimli yatırımlara doğru girişimcileri yönlendirir. Bunlarla ilgili fizibilite etütleri hazırlar ve girişimcilere danışmanlık yapar. Yatırım Bankaları özellikle sanayi işletmeleri kurar veya kurulu olanların sermayelerine iştirak eder. Bunun nedeni ülke kalkınmasına destek olmaktır. Sonuçta bu şekilde ekonomik kalkınmaya katkıda bulunur.

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler sürekli olarak planlı ekonomi ile hareket eder. Bu ülkeler alanındaki hedeflerine uyumlu olarak yatırım ve finansman politikaları izlerler. Bunun için de uluslararası kuruluşlardan mali ve teknik yardım olarak yatırım projelerinin gerçekleşmesine yardımcı olurlar. Kalkınma bankaları özellikle yabancı sermayenin yerli yatırımlara iştirakinde kolaylıklar sağlar. Ayrıca bölgelerindeki malların üretilmesine ve geliştirilmesine yardımcı olur. Bu banka menkul değerlerin satışını yapar. Sonuçta sermaye piyasasının gelişmesine de yardımda bulunur (Desiyab Bülteni,1985b:5). Kalkınma bankaları yatırım bankaları gibi bazı faaliyetleri üstlenirler. Kalkınma bankaları, şirketleri tahvillerin anapara ve faizleri ile birlikte vadesinde ödeneceğine dair garantiler verir. Müşterilerin portföylerini yönetir. Ülke içinde toplanan tasarrufları menkul kıymetlere yatırmak isteyen sermaye sahiplerine önerilerde bulunur. Böylece bu ülkelerdeki ekonomik gelişmeye paralel olarak kalkınma bankaları sonuçta yatırım bankalarının alanına girerler(Tek, 1990:31) Ülkemizde 1950 yılından itibaren kalkınma bankası sanayicilere oldukça düşük faizle kredi verdiği gibi ayrıca onlara kur garantisi de sağlar. Kalkınma bankalarının 1980 yılına kadar ancak %25'i ayakta kalmıştır. Kalkınma bankalarında finansman değişik şekillerde sağlanmaktadır Bunların kaynak maliyeti ile vadeleri kredi faiz oranlarını etkiler. Özellikle her kaynağın vadesi ve bunun kalkınma bankasına maliyeti çok farklıdır (Kane, 1975:25-26). Kalkınma bankaları için ihtiyaç olan fonlar kamu veya özel sektörden sağlanır. Hatta yurtdışından da aynı şekilde ve aynı yöntemle finansman sağlanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde hükümet kalkınma politikalarının bir parçası olmak üzere kalkınma projelerini destekler. Bu doğrultuda hazırlanmış projeler için finansman ayırır, genelde bu bütçeden bir pay şeklindedir (Kane, 1975:26).Ayrıca yurt içi fonların elde edilmesi için ticaret bankaları son derece önemlidir, çünkü bunlar orta ve uzun vadeli kredi temin ederler(Çonkar,1988:168-170). Dış yardımlar kalkınma bankaları için son derece önemlidir bu yardımlar belirli amaçlara yönelik fonların tesisinde kullanılır. Fona dayanılarak yapılan yatırımların kar ve zararları da fona ait olur bu hizmet karşılığında kalkınma bankaları mutlaka bir komisyon alırlar.(Çonkar 1988:171-172) Kalkınma bankalarında öz sermaye diğer fonlardan daha önemlidir, eğer bu bankanın gerekli öz sermayesi yoksa o zaman daha az kar sağlar veya hiç kar edemez. Kalkınma bankalarının borç / öz sermaye oranı kesin belli değildir. Kalkınma bankaları için en fazla 3 /1 veya 6 /1 Aralığında durmak gerekir(Çonkar,1988:179). Kalkınma bankalarında kaynak maliyeti yüksek olmamalıdır, eğer yüksek ise bu durumda kalkınma bankası fonlarını uygun şartlarla plase edemez ve kendisinden bekleneni de yapamaz (Akgüç,1971:197). O halde yatırımları arttırmak gerekir. Özellikle geri kalmış bölgelere kalkınma bankaları ve devlet imkanları ile daha fazla yatırım yapılmakta ve özel teşvik verilmektedir(Bakkal ,2018:18).

4. YATIRIMLARI ARTIRMAK İÇİN ALINAN TEDBİRLER

Türkiye'nin üç önemli problemi vardır. Bunlardan birincisi özel tasarruflar yetersizdir. İkincisi ise Türkiye'de cari açık sorunu halen devam etmektedir. Sonuncusu ise dış borç sorunudur. Bunun dışında kamu ve özel tasarrufların milli gelire oranı son yıllarda %12 civarındadır. Bu durumda ülkemizde özel tasarruflar yeterli değildir. Ayrıca kamu tasarrufları ve kamu yatırımlarını da dikkate almak gerekir. Bunlarla ilgili kararları siyasi iktidarlar verir Siyasi kararlar siyasi iktidarlar tarafından belirlenir. Siyasi iktidarlar genellikle kamu tasarruflarının yüksek olmasını ister. Geçmiş yıllarda özel tasarrufların gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2004 yılına kadar %20'nin üstünde idi. 2005 yılından sonra %20'nin altında kalmış ve 2011 yılında ise %11.80 seviyesine kadar gerilemişti. Türkiye'de en önemli sorunlardan biri de tasarrufları arttırmaktır. Tasarruflar artırıldığı takdirde bunlar yatırımlara yönelecektir. Sonuçta tasarruf faizleri ile kredi faizleri arasında makul bir kar marj dengesi kurulmalıdır. Buradaki denge çok önemlidir. Kredi faiz oranları yıllık tespit edilmelidir. Aylık faiz istikrarsız ve değişebilir. Oynaklığı yüksektir ve spekülatif bir finans piyasasını meydana getirir Bu durum özel yatırımların finansmanını zor duruma sokar. Bunun için de ülke genelinde gelir dağılımıyla ilgili iyileştirme yapılmalıdır Türkiye'deki gelir dağılımındaki bozukluk sermaye birikimini arttırmaktadır. Türkiye'de yüksek gelir grubuna dâhil olan insanların tasarruf eğilimlerinin yüksek olduğunu görüyoruz. Düşük gelir gruplarında ise yeterince tasarruf yapılmaz. Bu durum yatırımları uyaran toplam talepte de bir azalmayı meydana getirir. Gelir dağılımının aşırı bir şekilde ülkemizde bozuk olması yüzünden Türkiye'de iki piyasa oluşur. Bunlardan birincisi lüks malların üretildiği ve ithal edildiği hatta satıldığı bir piyasa, ikincisi ise düşük kaliteli ve ucuz malları üretildiği ve satıldığı bir piyasa. Lüks mallar genellikle ithal edilir. Bu durumda lüks mala yatırım yapmak daha fazla kar getirir. Üreticiler istihdamın daha düşük ve kar marjının daha yüksek olduğu bu piyasaları özellikle tercih ederler. Olaya bu açıdan bakıldığında üretimin daha az istihdamın daha düşük ve kar marjının daha yüksek olduğu piyasayı girişimciler daha çok tercih ederler. Çünkü ekonomilerde potansiyel üretim gerçekleşmez; aynı zamanda kaynaklar da etkin kullanılmamış olur. Gelir dağılımının düzeltilmesinde en mükemmel yol insanlara gerekli olan iş imkânları sağlamaktır. Bunun içinde devlet bu duruma çare bulmalıdır. Çoğu zaman siyasi amaçlı bütçeden para

yardımları ve işsizlik sigortası fonundan mevcut kaynaklar bu yatırımlar için geçici olarak verilebilir. Ayrıca işçi ücretlerinden kesinti yapılır ve bunun karşılığında hisse senedi dağıtılır. İşletmelerde çalışan işçilerin mülkiyetine geçen bu hisse senetleri aynı zamanda işsizlik sigortası fonundan kullanılan kaynaklar da geri gelmiş olur. Sonuçta kayıt dışı yoldan yurtdışına kaynak çıkışı olur. Bu da iç tasarruf oranını düşürür. Tabi bunu önlemek devletin görevidir. Kayıt dışı kaynak çıkışını önlemek için devlet gerekli olan önlemleri alarak yeraltı ekonomisini önlemesi gerekir. Bunları yaparken de iç siyasi güveni sağlamalıdır Türkiye artık yabancı sermaye politikasını değiştirmelidir. Sıcak para tuzağı Türkiye için iyi sonuçlar doğurmamaktadır. Kısa vadeli sermaye hareketlerini yani sıcak parayı Türkiye kontrol etmelidir. Özellikle piyasalarda sıcak para kırılabilirliği artmaktadır. Bu durumda olan ülkelere sıfırdan yatırım yapmak üzere yabancı sermayedarlar gelmemektedir. Onlar genellikle karlı işletmeleri satın almaktadır. Sonuçta kar ve faiz gibi faktör gelirleri ile dışarıya yabancılar kaynak transferi yapılmaktadır. Bu da Türkiye'nin aleyhine olmaktadır. Eğer bu olmuyorsa kısa vadeli sermaye girişleri olmaktadır. Buda ülkemiz için çok karlı olmamaktadır Ülkemiz için uzun vadeli sıfırdan yatırım yapacak yabancı yatırımcılara ihtiyaç vardır. Bu şekilde istihdam artacak ve ülkeye sermaye girecek sıcak para kontrol edilmiş olacaktır. Bu sıcak parayı daha iyi kontrol edebilmek için ayrıca teşvikler verilmeli ve ülkeye olan yatırımlar arttırılmalıdır(Korkmaz,2013)

Bütün ülkeler ekonomik büyümeyi gerçekleştirmek ve refahı tabana yaymak ister. Bunun için tasarruflar yatırımlara dönüşmelidir. Bunun için ülkedeki insanlar bu hususta bilgilendirilmelidir. Aksi takdirde ülkede yaşayan insanlar ellerindeki tasarrufları değerlendirmeyecektir. Devlet bu tasarrufların garantörü olmalıdır. Sonuçta sisteme dahil olmayan ve yastık altında saklanan tasarruflar enflasyon karşısında eriyecektir(Sancak.2012:9).

5. SONUÇ

Tasarrufların ekonomik büyüme üzerindeki etkisi çok önemlidir. Her ülke tasarrufları yatırıma dönüştürecek çareler aramakta ve bunu özendirici tedbirler almaktadır Bununla ilgili olarak da kalkınma bankaları kurmakta ve yatırım yapacak firmalara bu banka aracılığı ile teknik destek vermektedir. Yatırımlar yurt içi tasarruflarla karşılanmadığında bunun yerini yurt dışından borçlanmalar alacak ve sonuçta ekonomi olumsuz yönde etkilenecektir. Bir ülkede tüketim harcamalarında bir artış olduğunda haliyle ulusal tasarruflar da düşecektir. Türkiye'de iç ve dış tasarruflar kamu borçlarını finanse etmiştir. Oysaki bu tasarruflar bankalar eliyle ülke içindeki yatırımlara yönlendirilseydi ekonomiye daha büyük bir ivme kazandırılmış olacaktı. Türkiye Cumhuriyeti Devleti sosyal bir devlet olduğu için halka sürekli olarak devlet kasasından yardım dağıtılmaktadır. Bunlar yerel yönetimler eliyle etkin bir şekilde denetlenmelidir. Hükümet yüksek faiz politikasını desteklememesine rağmen bankalar Türkiye'de bundan vazgeçmemektedir. Ulusal tasarrufları arttırmak için gereken tedbirler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Akgüç,Ö.(1971),Orta ve Uzun Vadeli Krediler ve Finansman Kurumları,Türkiye Bankalar Birliği,Yay.No:47,İstanbul,s.197

Badawi,M.İ.(2003)Globalizasyon of The Bot Sistem and its Taxation problem ,Review Of Bussiness 24 2 ABI/inform global spring 2003,s.61

Bakkal,S.(2018),Türkiye'de Ekonomik Dengesizlikler ve Çözüm Yolları,s.18

Chance C(1991).Project Finance IFR Publishing Ltd.London,,s.3

Conkar,M.K,(1988)Kalkınma Bankacılığı ve Türkiye'deki Uygulama,Anadolu Üniversitesi Yayınları,No:374,Eskişehir,s.168-170

Desiyap Bülteni(1985),Ankara,s.5

İktisadi Kalkınma Bankası Bülteni,(1990),S.15

Korkmaz,E(2013).,Türkiye'de özel tasarruflar ve yatırımlar nasıl artar, <http://www.yenicaggazetesi.com.tr/turkiyede-ozel-tasarruflar-ve-yatirimlar-nasil-artar-29143yy.htm>

Megginston W.L.;Kleimer S.,Are Project Loans Different From Other Syndicated Credits,Journal of Financial Economics Conference-Harvard Business School,2000,s.3

Sancak E.,(2012)Tasarruf Etmek mi zor yoksa yatırım yapmak mı?

Şimşek M.(2004),Türkiye’de Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme,(1965-2002)Atatürk Ün. İİBF Dergisi,C.18 Sayı:1-2,S.37-52,Erzurum,s.40

Tek,G.,Türkiye’de Orta ve Uzun Vadeli Finansman Kaynakları,Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.Ankara,s.31

Volkan,E(1999). ,Dış Proje Kredisi Kullanan Kamu Yatırımlarının Gelişimi ve Değerlendirilmesi 988-1997,DPT Uzmanlık Tezi,Ankara,s.7

Kane A.J.(1975), Development Banking, Lexington: D.C. Heath and Company, s.2.

Megginson, W. L. and Kathleen A. W,(2000) “Venture Capitalist Certification in Initial Public Offerings,” Journal of Finance, 46 ,s.3

Yıldırım. H (2017) ‘‘Effects of Dow Jones and USD on BIST100 Index and Observation of The Relationship Among Them’’, Journal of Social and Humanities, Sciences Research, Cilt: 4, Sayı: 9, Sayfa: 69-76, Istanbul